

Muistio

Tolpanvaara-Jylhävaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava

Pöyry Finland Oy

Kampusranta 9 C
FI-60320 Seinäjoki
Finland
Kotipaikka Helsinki, Finland
Y-tunnus 0625905-6
Puh. +358 10 33410
www.poyry.com

Päiväys 23.11.2012

Sivu 1 (4)

Juha-Matti Märijärvi

P. 010 33 41117

E-mail: juha-matti.marijarvi@poyry.com

Viranomaisneuvottelu 1

Aika Perjantai 23.11.2012, klo 13.00 - 15.00

Paikka Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Veteraanikatu 1, 90100 Oulu, Ympäristötalo

Osallistujat	Kaarina Daavittila	Pudasjärven kaupunki
	Markku Mattinen	Pudasjärven kaupunki
	Eero Talala	Pudasjärven kaupunki
	Olli Eskelinen	Pohjois-Pohjanmaan Liitto
	Riikka Arffman	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Liisa Kantola	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Liisa Koski-Ahonen	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Antti Huttunen	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Erkki Kunnari	Metsähallitus Laatumaa
	Olli-Matti Tervaniemi	Metsähallitus Laatumaa
	Tiina Sauvola	Pöyry Finland Oy
	Liisa Märijärvi-Vanhanen	Pöyry Finland Oy
	Juha-Matti Märijärvi	Pöyry Finland Oy

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Liisa Koski-Ahonen avasi kokouksen ja toimi puheenjohtajana. Muistion laatii Pöyry. Kutsutuista viranomaisista Museovirasto ja Pohjois-Pohjanmaan museo eivät olleet paikalla. Todettiin, että Metsähallitus voi osallistua kokoukseen hankkeen esittelijänä.

2. Suunnittelutilanteen esittely

Pudasjärven kaupunki

Pudasjärven kaupungin puheenvuoron käytti kaupunginjohtaja Kaarina Daavittila. Osayleiskaava ja YVA ovat tulleet vireille Metsähallituksen aloitteesta. Kaupungin näkökannan mukaan hankkeet ja selvittelyt ovat tärkeitä. Mantereen tuulivoimaresurssien selvittäminen ja laajamittainen hyödyntäminen on uutta. YVA:ssa on otettava huomioon paikallisten ihmisten tiedon tarve ja rakentamisen vaikutukset monipuolisesti, myös elinkeinovaikutukset tulee tutkia. Kaupunki on antanut lausuntonsa laadittavana olevaan maakuntakaavaan, jossa tulisi huomioida tarkemmin myös mantereen tuulivoimapotentiaali.

Tuulivoimahankkeen esittely, Metsähallitus Laatumaa

Metsähallitus Laatumaan puheenvuoron käytti tuulivoimapäällikkö Erkki Kunnari. Kunnarin mukaan hankkeen tavoitteena ovat laadukkaat selvitykset ja kaavat. Paikan valintaan ovat vaikuttaneet mm. tuulisuus, sähkönsiirto, riittävät etäisyydet asutukseen sekä metsähallituksen tiedot alueen luonnonolosuhteista. Kaikki tuuliset paikat eivät esiinny Tuuliatlaksessa, kuten ei tämäkään. Topografia ja mittaukset ovat kuitenkin osoittaneet, että paikka on hyvä. YVA:ssa on tutkittu kaksi vaihtoehtoa, molemmissa joudutaan rakentamaan 10 km sähkölinjaa, joka ylittää lijoen. Ylitys

tuleekin huomioitavaksi käynnissä olevassa rantaosayleiskaavan laatimisessa. Voimaloille ollaan varaamassa 26 potentiaalista paikkaa, voimaloita yhdistävät huoltotiet ja maakaapelit sekä sähköasema. Vaihtoehto 2 on pienempi ja sijoittuu alueen eteläosaan. Alue on metsähallituksen omistuksessa lukuun ottamatta paria pienempää yksityisomistuksessa olevaa kiinteistöä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman esittely

Juha-Matti Märijärvi esitteli alustavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman, joka on lähetetty kokouskutsun mukana. OAS:issa yleiskaavan alustavana suunnittelualueena on esitetty hankealue, joka on pääosin Metsähallituksen maata. Kaavan lähtökohtana on YVA:n laajin hankevaihtoehto VE1, jossa on 26 voimalaa. Kaava mahdollistaisi myös suppeamman vaihtoehdon VE2 toteuttamisen (17 voimalaa). Voimaloiden kokonaiskorkeus 170-230 m. Alue on poronhoitoaluetta ja metsätalouskäytössä. Alueen eteläosassa on maa-aineslupa ja jakelujännitteinen sähkölinja.

Nykyisessä maakuntakaavassa ei ole tuulivoimamerkintöjä. Hanketta koskevia maakuntakaavamerkintöjä ovat erityisesti poronhoitoalue, lijkivarren valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema ja Puhoksen maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema. Maakuntakaavan uudistaminen on aloitettu 2010, valmis syksyllä 2013. Maakuntakaavan pohjaksi on tehty manneralueen tuulivoimaselvitys. Hankealue ei ole siinä omana alueena mukana, mutta tarkemmissa tarkasteluissa alue on todettu hyvätuuliseksi. Alueella ei ole yleiskaavoja. Lijoen varteen on valmisteilla rantayleiskaava. Haukijärvien ranta-asemakaavat ovat pääosin toteutettuja ja kaavoittamattomatkin rannat lähes täyteen rakennettu. Lähin tiedossa oleva tuulivoimahanke on Metsähallituksen Kivivaara-Peuravaaran tuulipuistohanke noin 40 km päässä.

Kaavaa pyritään viemään rinnakkain YVA:n kanssa, josta saadaan kaavan selvitykset ja vaikutusarviointi. Alustavan aikataulun mukaan kaavaehdotuksen nähtävillä olo ajoittuisi loppukesälle, mikäli YVA-menettely saadaan päätökseen huhtikuun 2013 aikana. Toinen viranomaisneuvottelu esitetään pidettäväksi ehdotuksen valmisteluvaiheessa ja kolmas tarvittaessa ehdotusvaiheen jälkeen. Lisäksi ennen luonnoksen nähtäville laittamista voidaan tarvittaessa pitää työneuvottelu.

Kommentit Osallistumis- ja arviointisuunnitelma-luonnokseen

Olli Eskelinen

- Selvitysluetteluun ja tavoitteisiin tulisi lisätä tiedot Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian päivityksestä, joka on valmistunut 2012.
- Voimassa olevan maakuntakaavan sisältöön voitaisiin lisätä yleiset suunnittelumääräykset, joissa on mainittu mm. metsätalousalueiden pirstoutumisen ehkäiseminen.
- Osallisiin tulisi lisätä Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi.

Liisa Kantola

- Vuodenaikoihin nähden YVA:n valmistumisajankohta voi merkitä viivästystä aikatauluihin, mikäli kesällä tehtävät lisäselvitykset ovat tarpeen.

Antti Huttunen

- Aikataulu on kunnianhimoinen, mutta mahdollinen kun edetään oikeassa järjestyksessä. YVA-lausunto on saatava ennen kesää, jotta mahdollisesti tarvittavat lisäselvitykset saadaan tehdyksi. Selvitykset ovat periaatteessa riittävät, mikäli YVA-selvitykset laaditaan YVA-ohjelman mukaisesti, eikä niistä paljastu mitään erityistä. Kaavan valmistuminen on suunniteltu syksyille 2013. Luonnosvaiheessa voidaan tarvittaessa järjestää työneuvottelu.

Liisa Koski-Ahonen

- Vastaavissa tuulivoimakaavoissa (Kalajoki Tohkoja) pidettiin kolme viranomaisneuvottelua ja lisäksi työneuvottelu. Ehdotusvaiheessa

viranomaisneuvottelu pidetään ennen nähtävillä panoa, ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen vain, jos on tarpeen esim. pohtia 2. nähtävilläoloa.

- OAS voidaan asettaa nähtävillä, kun korjaukset on saatu tehdyksi.

Markku Mattinen

- OAS ei ole ollut vielä nähtävillä, samalla kuulutetaan kaava vireille.

Selvitykset

Tiina Sauvola Pöyryltä esitteli laadittujen luontoselvitysten tuloksia. Luontoselvitykset on tehty tarkemmin voimaloiden mahdollisilta rakennuspaikoilta ja niiden lähiympäristöstä sekä tie- ja voimajohtolinjauksien alueelta. Alueelta on rajattu kasvillisuuden ja luontotyyppien kannalta arvokkaat alueet ja kohteet, jotka tulisi huomioida rakentamisen sijoittelussa. Pesimälinnustolle tärkeitä ovat yhtenäiset metsäalueet. Kanalintuja alueella on suhteellisen runsaasti. Linnuston muuttoreittinä alue ei ole merkittävä. Hanhia ja kurkia tavataan jonkin verran, mutta niihin ei törmäysmallinnusten mukaan kohdistu populaatiotason vaikutuksia. Liito-oravia ei löydetty alueelta, mutta on tavattu 3,4 km etäisyydellä. Potentiaalinen elinympäristö Jylhäloman alueella tulisi huomioida rakentamisessa. Hankkeesta ei ole häiriötä alueella mahdollisesti esiintyville viitasammakoille. Saukon osalta ei hankealueelta ole tavattu keskeisiä elinympäristöjä. Hankkeella ei ole vaikutusta lepakoihin, joita alueella on vähäisesti. Hirvikanta alueella on romahtanut. Alueen pohjoispuolella Haukiojassa esiintyy jokihelmisimpukkaa, mikä tulee huomioida ojan yli suunnitellun voimajohtolinjan pylväiden sijoittelussa. Suunnittelualueella ei ole suojelualueita. Lähin on Sammalharjun Natura-alue n. 2,5 km etäisyydellä sekä n. 1 km alueelta pohjoiseen sijaitseva Julmaharjun alue, joka on Metsähallituksen oma suojelumetsä.

Erkki Kunnarin mukaan keskeisiä ovat myös ihmisiin kohdistuvat selvitykset. Pienryhmätapaamisissa ja asukaskyselyssä ei ole ilmaantunut vastustusta.

Alustava kaavaluonnos

Juha-Matti Märijärvi esitteli kaavoituksen lähtökohdat kartalla (maanomistus, luontoselvityksessä tarkemmin selvitetty alueet, voimaloiden paikat, tiestö, muinaismuistot, välkyntäalueet, luontokohteet) (ks. liite). Välkyntä ei aiheuta ongelmia lähiasutukselle. Luontoarvot ja muinaisjäännöskohteet osoitetaan kaavassa ja huomioidaan suunnittelussa. Nykyisen layoutin mahdollisia riskikohtia luontoarvoille ovat metsälain/vesilain mukaisen noron/puron ylitys tiellä, metson soidinpaikka alueen keskiosassa ja täplähyttelöjäkälä uuden tien kohdalla. Lähin loma-asutus Pikku-Haukijärvellä on noin 2km päässä, joitain loma-asuntoja on hieman lähempänä. Suunnittelualueen rajausperiaatteisiin toivotaan ELY:n kannanottoa.

Kommentit

Liisa Koski-Ahonen

- Pohjois-Pohjanmaan kaavoissa on ELY-keskuksen pyrkimyksenä yhteiset periaatteet mm. kaatumisalueiden laajuuden määrittämisessä.
- Tv-alueen merkintätapa tulee olla sellainen, että rakennuslupa voidaan yksiselitteisesti myöntää. Tuulivoimayleiskaavan tarkkuusvaatimus on suurempi kuin esim. taajamayleiskaavassa.

Liisa Kantola

- Sähkönsiirtoreitistä tulee arvioida vaikutukset, vaikka se on kaavan ulkopuolella.
- Neuvottelu luontoasioiden kaavamerkinnoista on hyvä ajatus, ennen YVA-lausuntoa ei voida ottaa kuitenkaan lopullista kantaa.

Olli Eskelinen

- Luonto on selvitetty kattavasti. Metsähallituksen perustama Julmaharjun alue on otettava sähköverkon rakentamisessa huomioon.

Erkki Kunnari

- Julmaharju on ns. dialogimetsä, joita on neljä luokkaa, joista jyrkin on tarkoitettu luonnonsuojelualueeksi ja kevein huomioidaan hakkuissa. Julmaharjun tilanne tarkistetaan.

Tiina Sauvola

- Julmaharjua on käsitelty virkistysmetsäalueena.

3-4. Viranomaisten kommentit ja keskustelu

Pohjois-Pohjanmaan liitto, Olli Eskelinen

Tolpanvaaran aluetta ei ole osoitettu maakuntakaavaluonnoksessa, jossa on osoitettu 40 parhaiten soveltuvaa aluetta. Lähtökohtana tuulivoimaselvityksessä on ollut Tuuliatlas. Tarkentuneiden tuulisuustietojen ja myös lausunnoissa saatujen tietojen perusteella maakuntakaavaehdotukseen oltaisiin lisäämässä noin 35 uutta aluetta. Yksi näistä on Tolpanvaara-Jylhävaaran alue, joka on todettu potentiaalisesti alueeksi. Myös sähkölinjan osoittamista maakuntakaavassa voitaisiin harkita, jos selvitykset siihen riittävät. Vaihekaavaluonnoksessa alueen rajalla on turvetuotantovarauksia eteläpuolella, ei ristiriitoja. Luonnosaineistosta puuttuvat vielä maisemaselvitykset ja vaikutukset. Toinen tärkeä tekijä on vaikutukset asutukseen, nyt ei ole odotettavissa ongelmia. Syytä on tehdä melumallinnus, johon asukkaat ja erityisesti loma-asukkaat kiinnittävät huomioita. Nyt käytetty 1,5 km suojaetäisyys vastaa aika hyvin suojaetäisyysvaatimukseen.

Erkki Kunnari: Etäisyys lähimpään asutukseen on noin 1,8 km, esiselvitys on laadittu käyttäen bufferina 1,5 km etäisyyttä asutukseen.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Liisa Kantola: Vaikutuksissa korostuvat myös sähkölinjat ja lentoestevalot.

Antti Huttunen: Museovirasto puuttuu OAS:n viranomaisista. Suunnittelualueen rajauksena on ELY pitänyt miniminä 1,5 x voimalan kokonaiskorkeus. Toistaiseksi on kokematta myönnettäisiinkö tuulivoimalan melualueelle poikkeamislupaa. Yhdelle tuulivoimaloiden rakennusalueelle voidaan yleensä osoittaa enintään 2-3 tuulivoimalaa. Selvitykset tulevat tehtäväksi riittävän laajalta alueelta. Rakennustarkastajalle tulee kaavan antaa selkeä rajaus. Käytännössä tuulivoimaloiden rakentamisalueen tulee olla aika tiukasti rajattu. Mikäli voimaloita siirretään hankealueen ulkoreunojen suuntaan, tulee selvittää maisemalliset ja meluvaikutukset. Iijoen ROYK –luonnos toimitetaan suunnittelijoille, uusia rakennuspaikkoja on tulossa lähelle sähkölinjaa. Poronhoitoalueelle on valmisteilla erillinen ohje, joka on luonnosvaiheessa. Metsähallitus on mukana valmistelutyössä.

Asukkaan näköpiiri on hyvä ottaa huomioon sijoituksissa, pienellä siirrolla voidaan hoitaa näkymiä. Mikäli voimaloiden sijoitusta muutetaan merkittävästi, on tapauskohtaisesti tutkittava siirtojen maisemavaikutukset viimeistään kaavaehdotusvaiheessa. ELY:n liikennepuoli ei ole paikalla. Etäisyys tiestä tulee olla 1,5 kertainen Näljängäntiellä, jossa on nopeusrajoitus 80 km/h. Suojapuuston säilyttäminen tien ja voimaloiden välissä on tärkeää.

Kommentti Erkki Kunnari: Maastonmuodot ja voimaloiden etäisyydet toisistaan tuottavat lähtökohtaisesti enintään 3 voimalan alueita. Voimaloita ei ole tarkoitus liikutella alueen ulkoreunojen suuntaan. Kauemmas mentäessä tilanne paranee asutuksen kanssa.

Kommentti Markku Mattinen: Sähkönsiirtolinja ei ole kaavoitusaluetta, tiedottaminen ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille tulisi hoitaa siltäkin osalta?

Liisa Kantola: YVA-tiedottamisessa ja yleisötilaisuudessa jaetaan maanomistajille ja mökkiläisille tietoa myös sähkölinjan rakentamisesta ja sijoituksesta. Kaava-alueen ulkopuolisten erillinen tiedottaminen ei periaatteessa ole välttämätöntä, mutta suositeltavaa.

Kommentti Erkki Kunnari: Maanomistajien kanssa neuvotellaan joka tapauksessa, kun sähkönsiirtolinjaus on täsmentynyt.

5. Sovitut asiat ja jatkotoimenpiteet

- OAS tarkennetaan ja laitetaan nähtäville kaavan vireilletulosta tiedottamisen yhteydessä
- ennen luonnoksen nähtäville asettamista järjestetään tarvittaessa työneuvottelu, Antti Huttunen/ELY yhteyshenkilönä

6. Neuvottelun päättäminen

Liisa Koski-Ahonen päätti neuvottelun klo 15:00.

Muistion laatija

Juha-Matti Märijärvi

Liitteet Liite 1 Kaavoituksen lähtökohdat

Jakelu Kutsutut